

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3152

Vragen van de leden **Pouw-Verweij** en **Eerdmans** (beiden JA21) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *bevindingen van onderzoek door DUO naar fraude met studiefinanciering* (ingezonden 22 juni 2023).

Antwoord van Minister **Dijkgraaf** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 6 juli 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 3027.

Vraag 1

Kunt u het feit bevestigen dat de beschuldiging na onderzoek van fraude door DUO in veruit de meeste gevallen juist blijkt te zijn, wat blijkt uit zowel het besluit op het bezwaar door deze overheidsdienst zelf als uit de uitspraken van de rechter in zaken die aanhangig zijn gemaakt?^{1, 2, 3}

Antwoord 1

Ik kan bevestigen dat de meeste besluiten van DUO niet worden teruggedraaid in bezwaar of in beroep.

Vraag 2

Bent u het ermee eens dat als ongemakkelijk ervaren uitkomsten van fraudeonderzoek door DUO niet meteen hoeven te betekenen dat er derhalve sprake zal zijn van discriminatoire bijeffecten van het gehanteerde opsporingssysteem?

¹ NRC Handelsblad 21 juni 2023, «Studenten met migratieachtergrond vaker beschuldigd van fraude door DUO», <https://www.nrc.nl/nieuws/2023/06/21/studenten-met-migratieachtergrond-vaker-beschuldigd-van-fraude-door-duo-a4167720?utm_source=twitter&utm_medium=social&utm_campaign=twitter&utm_content=&utm_term=20230621>.

² Algemeen Dagblad 21 juni 2023, «Minister gaat fraudecontroles bij DUO onderzoeken, «studenten met migratieachtergrond vaker beschuldigd»», <<https://www.ad.nl/binnenland/minister-gaat-fraudecontroles-bij-duo-onderzoeken-studenten-met-migratieachtergrond-vaker-beschuldigd~aa8f8ab7/>>.

³ NOS 21 juni 2023, «Studenten met migratieachtergrond opvallend vaak beschuldigd van fraude, Minister wil systeem grondig nagaan», <<https://nos.nl/op3/artikel/2479700-studenten-met-migratieachtergrond-opvallend-vaak-beschuldigd-van-fraude-minister-wil-systeem-grondig-nagaan>>.

Antwoord 2

Ik ben het met de vragenstellers eens dat naast de uitkomsten van dit proces, ook het proces zelf grondig bezien moet worden alvorens daar conclusies over getrokken kunnen worden. Het onderzoek moet juist uitwijzen of er al dan niet discriminatie op basis van afkomst is, en ik kan nog niet vooruitlopen op welke handelingsperspectieven er op basis daarvan kunnen zijn.

Vraag 3

Heeft de Minister kennisgenomen van het feit dat DUO aangeeft niet op etniciteit te screenen en vertrouwt de Minister daarop?

Antwoord 3

Ja, ik heb er kennis van genomen en ik vertrouw daarop.

Vraag 4

Kan de Minister een voorbeeld geven van bewezen fraude die bij nader inzien indirecte discriminatie blijkt te zijn?

Antwoord 4

Ik kan daar geen voorbeeld over delen zolang het onderzoek naar de werkwijze van DUO nog loopt. Daarom wacht ik het onderzoek af.

Vraag 5

Wilt u bevestigen dat daadwerkelijk vastgestelde fraude met studiefinanciering, bevestigd in besluit op bezwaar door DUO en door de rechter, geen bijeffect is maar gewoon laakbare en strafbare fraude met belastinggeld?

Antwoord 5

Als een student aangeeft uitwonend te zijn, maar niet voldoet aan de criteria voor de uitwonende beurs, dan volgt terugvordering en een boete.

Vraag 6

Vormt het gegeven dat de meeste fraude volgens het onderzoek van DUO wordt gepleegd door studenten met een migratieachtergrond aanleiding om over te gaan tot een manier van fraudeopsporing die tot andere uitkomsten leidt?

Antwoord 6

Er is mij geen onderzoek van DUO bekend waarin DUO concludeert dat de meeste fraude wordt gepleegd door studenten met een migratieachtergrond. DUO heeft ook geen data over migratieachtergrond. Ik wil niet vooruitlopen op beleidswijzigingen tot het aangekondigde onderzoek is afgerond.

Vraag 7

Gaat u de werkwijze van DUO onbevangen analyseren, zonder aan te sturen op gewenste uitkomsten door het uitschakelen van voor fraude relevant gebleken risico-indicatoren?

Antwoord 7

Ik laat de werkwijze van DUO extern en onafhankelijk onderzoeken.

Vraag 8

Kunt u garanderen dat wanneer het algoritme wordt aangepast, die uitsluitend wordt aangepast om het opsporen van fraude te optimaliseren en niet om onwenselijke uitkomsten te voorkomen?

Antwoord 8

Ik ben niet bereid om opvallende patronen in de uitkomsten van misbruikbeleid, bij voorbaat, terzijde te schuiven.